

Frances Ha

portret

Bojana Bregar

Mož za nove (stare) čase:

Adam Driver

Zelo dobro se spominjam trenutka, ko sem prvič videla Adama Driverja. Zagotovo si ta prvi spomin delim s tisoči ljudi, ki so tako kot jaz uživali v prvi epizodi serije **Punce** (*Girls*, 2012–), v kateri se je Adam nato pojavil pogosto, saj je igral veliko prvo ljubezen Hannah Horvath, protagonistke serije, ter kasneje postal *persona non grata* (a še vedno redno prisoten lik v seriji), ko sta se čez nekaj sezon dramatično razšla. Trenutek, ko sem ga prvič videla, mi je ostal v spominu zato, ker me je med gledanjem dejansko tako zmedel, da sem za hip izstopila iz okvirja zgrajene TV-realnosti, tega »suspension of disbelief«, predvsem ker se nisem mogla odločiti, ali je igralec izjemno grd, čudno lep ali preprosto

samo čuden. Iz epizode v epizodo se je ta dilema opazno stalila ob vročini, ki jo je izžareval nenavaden odnos med Hannah in Adamom, iz samega dejstva, da sta se zdela povsem neprimerna drug za drugega – pravzaprav za kogarkoli, ki ni popolnoma nevrotičen in hiperaktiven in mejno obsesiven in ga povrh vsega pesti še vsaj deset namišljenih bolezní, ki izvirajo iz osnovne narcisoidne motnje (ali nekaj takega, nimam diplome iz psihologije, tako da me prosim ne jemljite preveč resno). Moja poanta je ta: lik Adam v seriji je bil nekdo, ki ga gledalci še nikoli prej nismo videli. Ne le da je s svojimi štrlečimi ušesi in nekam nesorazmernimi telesnimi proporcij

izgledal nekonvencionalno; bilo ga je težko spraviti v katero koli kategorijo obstoječih fiktivnih likov. Ni bil zgolj še en »dežurni čudak«. Bilo je skoraj tako, kot da je preveč nenavaden, da bi si ga lahko izmislili.

Po eni strani samotarski, nergav in obupno nepredvidljiv, toda hkrati odgovoren, razumevajoč, zaščitniški. Dober z rokami. V smislu, da zna sam montirati police in variti železo. Vljuden do starih ženic na cesti in v trgovini. Nezaupljiv do osnovnih družbenih konvencij, a ne v kul uporniškem smislu, temveč prej na zaskrbljujoč, napol psihotičen način. Živčen kot ujeta žival. Skoraj nevaren, ko si v enem zamahu

Vojne zvezd: Sila se prebuja

Paterson

sleče majico in brez posebnih ceremonij ter obzirnosti Hannah prvič privede do orgazma in od takrat naprej nikoli več ne neha biti na njeni strani.

Mislim, da je bilo to še najbolj nenavadno od vsega, tisto, kar nam je bilo najtežje razumeti. Bil je nekdo, ki se je lahko zaljubil v Hannah, v eno najmanj simpatičnih glavnih junakinj TV-serij našega časa. Kako je to mogoče, smo se spraševali. Še nikoli nam ni bil nihče manj razumljiv, a hkrati tako privlačen. Kar je počasi, a zanesljivo postalo jasno tudi medijem. Adam Driver, so hiteli pisati, je postal seks simbol nove generacije hipsterk in hipsterjev, ki komaj čakajo, da se pojavi v novem delu *Punc*, kjer bo najbrž spet slekel majico in morda zgradil kakšno omaro ali stol.

Prevrtimo čas naprej, v leto 2015. Decembra so v kinematografu po vsem svetu poslali prvi del nove trilogije **Vojne zvezd: Sila se prebuja** (Star Wars: The Force Awakens, 2015, Jeffrey Jacob Abrams). Absolutno zlo v galaksiji ima v njem nov obraz. Kylo Ren, vnuk zloglasnega tirana Dartha Vaderja, se na videz ne razlikuje preveč od svojega dedka. A če je bil Darth Vader z glasom Jamesa Earla Jonesa negativec, ki je vedno deloval, roko na srce, komično grozeče, zlasti ob spremstvu dramatičnih fanfar, ki so nakazovale njegov prihod, je Driverjev Kylo Ren tragična, globoko temačna prezenca, ki franšizo lastnoročno prestavi v drugo dimenzijo emocionalnega dosega. Mrk in malce kujav; ko prvič sname svojo črno čelado, se kmalu v izdaji, vredni Shakespearja, izkaže za neizmerno bolj krutega od Vaderja, a še huje je, da se prvič zdi, kot da to zlo lahko razumemo. Zaradi njega je to zlo dobilo človeški obraz.

Povzročil pa je tudi, da s(m)o se morali enkrat in za vselej vprašati, kdo je sploh ta Adam Driver in od kod se je kar naenkrat vzel, s svojim postavnim talentom ter štrlečimi ušesi?

Preden je postal seks simbol laptop generacije, je bil Adam suhljat in ne posebno samozavesten fant, ki je odraščal v majhnem mestu v Indiani, kjer se nikoli ni nič dogajalo, in je zato rad zašel v težave. Igralske ambicije so ga napadle, ko je vabil en sam cat stavek za vlogo, ki jo je imel v šolski produkciji muzikala Oklahoma!

Vendar zatem ni odšel v Los Angeles, stregel kave in hodil na avdicije. Vsaj še ne tako hitro.

Naslednji korak v njegovem življenju, za katerega sam trdi, da je zaradi njega postal igralec, kakršnega poznamo, se je za »Brada Pitta hipsterjev« zgodil na najmanj hipsterski način, kar si ga je mogoče zamišljati. Pridružil se je vojski in se pričel uriti za marinca.

V vojski se je znašel po nekaj letih brezcilnega obstoja v domačem mestu, ki mu ni ponujalo perspektive onkraj kariere v prodaji sesalcev od vrat do vrat. Ob napadih na World Trade Center v New Yorku je bil star 17 let, in ker ga leto prej niso sprejeli na študij igre na slovitih šoli Julliard, je spakiral kovčke in osemnajstleten odšel v Kalifornijo na vojaško urjenje. Po skoraj treh letih naj bi se pridružil tisočim, ki so odšli v Irak, in odigral svojo častno vlogo v rušenju diktature Sadama Husseina, česar si je zelo iskreno želel. Toda te priložnosti dobil, saj se je pred odhodom ponesrečil s kolesom in skoraj končal življenje, ki ga je nameraval sicer tvegati za nekaj drugega, nekje drugje. Tako pa so ga v vojski razglasili za nezmožnega

bojevanja in opravljanja poklica marinca – in na svojo grozo se je spet znašel v svetu civilistov. Znova je poskusil s študijem; tokrat je imel v rokavu asa. Kot vojni veteran je imel pravico do kritja šolnine s strani države, zato se je lahko vpisal na študij igre na šoli v Indiani. Situacija, v kateri se je znašel, ni bila brez dobre doze absurda – po dveh letih težaškega fizičnega urjenja, stroge discipline in upoštevanja vojaškega etičnega kodeksa je študentsko življenje med bodočimi igralci najbrž moralo terjati nekoliko prilaganja.

»Ko zapustiš svoje mesto med marinci, se ti zdi, da si zmožen česarkoli. To je bil deloma razlog, da sem se znova preizkusil na avdiciji za Julliard. Mislim sem si: 'V najslabšem primeru vsaj znam preživeti. Če ne bo šlo drugače, bom pač živel v Central Parku.' Občutek imaš, da so vsi problemi civilistov majhni in popolnoma brez pomena, kar pravzaprav še zdaleč ni res, a to je posledica samozavesti, ki jo pridobiš v vojski. Tam te popolnoma razstavijo – fizično, čustveno, verbalno –, tako da se ti zdi, da si preprosto neuničljiv.«¹

Če ga ne bi sprejeli na prestižno igralsko šolo, bi se najverjetneje preselil nazaj k staršem in šel med gasilce. Toda Driverju je uspelo in že med študijem ga je na eni od gledaliških predstav opazil agent, ki mu je po koncu šolanja priskrbel prve vloge. Najprej je igral v nekaj TV-nadaljevanj, ki nikoli niso zaživele, ter v nekaj filmih, ki jim je šlo precej bolje. Med drugim se je v manjših vlogah pojavil v filmih **J. Edgar** (2011) v režiji Clint Eastwooda ter **Lincoln** (2012), še eni biografski zgodovinski drami, tokrat pod taktirko Stevena Spielberga. Zatam

¹ <http://wwd.com/eye/other/m-the-emergence-of-adam-driver-7700192/>

Molk

Poti

se je udeležil avdicije za vlogo v seriji na HBO, ki jo je ustvarila mlada, takrat še ne tako razvpita scenaristka in režiserka Lena Dunham. Ekipa serije *Punce*, ki so jo poleg Lene povečini sestavljali njeni prijatelji, je bila nad njegovim nastopom navdušena. Surova energija, ki jo je demonstriral kot fant že omenjene junakinje Hannah, je spremenila tok usode, saj naj bi se njegov lik pojavil le enkrat, v pilotu serije, namesto tega pa je Adam takoj po avdiciji napredoval v rednega člana ekipe. Do leta 2012 je bil že tako udomačen v vlogi newyorškega posebneža, da je tudi v svojem naslednjem filmu ostal prav tam. Tokrat ne v Brooklynu, temveč v Kitajski četrti, kjer živi Lev, nesojeni ljubimec naslovne junakinje filma **Frances Ha** (2012, Noah Baumbach). V filmu je nekaj nepozabnih scen odigral s prvo damo neodvisnega filma, Greto Gerwig.

Kmalu zatem se je zdelo, da je v vsakem novem filmu vsaj košček Adama. V **O Llewynu Davisu** (Inside Llewyn Davis, 2013), briljantno mračnem portretu folk scene, sta mu brata Cohen namenila vlogo prostodušnega kitarista Ala Codyja, ki s šopkom naključno zbranih glasbenikov posname radijski hit »Please Mr. Kennedy«. V **Poteh** (Tracks, 2013, John Curran) je bil fotograf, ki za National Geographic portretira Robyn Davidson (Mia Wasikowska), dekle, ki je s štirimi kamelami prepotovala Avstralijo. Resnična zgodba. Nastopil je, tokrat v večji vlogi, v naslednjem projektu režiserja filma Frances Ha: Noah Baumbach ga je rekrutiral v komediji **While We're Young** (2014), kjer ob Benu Stillerju in Naomi Watts upodobi še enega nadležnega hipsterja, ki krade ideje in nenehno citira slavne mrtve ljudi. Isto leto je v filmu **Tu te zapuščam** (This Is Where I Leave You, 2014, Shawn Levy) odigral najmlajšega člana družine,

poleg Jasona Batemana in Tine Fay, ki se pridruži tradicionalnemu židovskemu ritualu bedenja ob umrlem očetu.

Kaj v njem vidijo režiserji in režiserke?

Po nekaj prebranih intervjujih je očitno, da Adam Driver predstavlja tip igralca, za katerega bi prisegli, da je izumrl pred nekaj desetletji, približno v istem času, ko je formula, ki jo je iznašel novi Hollywood, izgubila čas in so se nad svet zgrnili *blockbusterji*. Ko govorijo o Driverju, ga njegovi igralski kolegi, scenaristi in ostali, ki so delali z njim, primerjajo z Marlonom Brandom, Robertom De Nirom in Alom Pacinom, med drugimi. Opisujejo ga kot izjemno osredotočenega, resnega igralca, ki svojim likom doda element nepredvidljivosti. Zanj pravijo, da je tudi zelo spoštljiv in sam to zelo očitno pripisuje dejstvu, da je več let živel kot vojak, ti pa morajo predvsem znati izpolnjevati ukaze. Precej nenavadna, celo odbijajoča ideja v svetu, ki svojo prednost vidi v svobodnem in avtentičnem izrazu individualnih osebnosti ter stremi k inovacijam, ki nas navajajo na vedno več udobja in na brezštevne možnosti odločanja. Toda morda bi ga lažje razumeli, če pomislimo, da so tudi igralci, s katerimi ga primerjajo, izšli iz drugačnih okoliščin, predvsem pa iz obdobja, v katerem se je vojna ljudi dotaknila in je niso mogli spregledati tako zlahka, kot smo jo sami lahko še pred nekaj leti. Kot De Niro pred njim je tudi Adam Driver videti nekoliko neprilagojen, ne povsem doma v času telefonov, na katere tisti z malce večjimi in malce manj mehкими konicami prstov v resnici še klicati ne morejo. Lahko pa zato zgradijo lastno povišstvo. In če smo iskreni, kaj ni to pravi profil filmskega junaka za nove čase? Mar ni to ideal moškosti, ki se

izrisuje na motnem obzorju prihodnosti, kakršno nam vsak dan slikajo v novicah? Je sploh kdaj v resnici izginil? In če je, kaj to vnovično vstajenje pove o nas in naših željah?

Kakršen koli že naj bo odgovor, Adam Driver zaenkrat ostaja z nami in tudi v prihodnje nam bo dal dovolj povodov, da še naprej reflektiramo naravo našega časa in naših nenavadnih želja. Od januarja se v kinodvoranah predvaja film **Molk** (Silence, 2016), ki obeležuje uspešen zaključek več kot trideset let trajajočega »sanjskega« projekta Martina Scorseseja. Driver in pa Andrew Garfield kot par katoliških misijonarjev, ki išče svojega mentorja na sovražnih japonskih teritorijih, obljublja dobrodošlo vrnitev mojstrskega avtorja. Z Driverjem v filmu pa se vrača še en izjemen režiser, in sicer Steven Soderbergh s komedijo **Logan Lucky**, ki se odvija med dirko NASCAR. In da bo rdeča nit še bolj očitna, je tu tudi Terry Gilliam, ki namerava obuditi dolgo načrtovano snemanje filma **The Man Who Killed Don Quixote** in v njem glavno vlogo, ki je bila pred tem že skoraj v rokah Ewana McGregorja ter Johnnyja Deppa, zdaj oddati v Driverjeve roke. Film bomo predvidoma lahko videli naslednje leto.

Do takrat pa lahko še vedno uživate v spokojni poeziji Jarmuschevega **Patersona** (2016, Jim Jarmush), v katerem je, nedvomno zavoljo prisrčne besedne igre, voznik avtobusa v istoimenskem mestecu v New Jerseyju, ter se veselite trenutka, ko bo Kylo Ren v naslednjem poglavju sage **Vojne zvezd** snel čelado. Ne pozabimo pa tudi zadnje, zaključne sezone serije *Punce*, ko bo Adam morda razgalil še kaj več – svoja čustva, na primer, če nam bodo TV-bogovi naklonjeni, pa bo morda odvrgel tudi kakšen kos oblčila, ko se bo znova našla priložnost, da pokaže svoje ročne spretnosti. Pravi moški za naše čase, ni kaj.